

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 224/08-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. O. M., S. V., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/456/2000 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. O. M. o d m i e t a z dôvodu neprípustnosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. apríla 2008 doručená sťažnosť JUDr. O. M., S. V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/456/2000.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza:

„Sťažovateľ je navrhovateľom – žalobcom vo veci vedenej na Okresnom súde v Kežmarku pod sp. zn. 4C/456/2000, v ktorej veci voči žalovaným Ing. V. H. a spol. požaduje náhradu škody s prisl. Návrh podal v januári 2000. V roku 2003 vyniesol okresný súd rozsudok, ktorý v novembri 2003 odvolací Krajský súd v Prešove z časti pre procesné chyby zrušil a vrátil na nové konanie a rozhodnutie a v časti konanie zastavil. Sťažovateľ proti rozsudku Krajského súdu Prešov v časti týkajúcej sa zastavenia konania podal na NS SR dovolanie. Okresný súd v tejto veci spolu s KS Prešov rozhodovali o oslobodení sťažovateľa – žalobcu od súdnych poplatkov, ale od roku 2005 v tejto časti nedokázali napriek dvom písomným výzvam sťažovateľa zaslaným ešte v čase jeho pobytu v ÚVV Levoča do dnešného dňa vec správoplatniť.“

Postupom Okresného súdu v Kežmarku vec od roku 2000 do dnešného dňa nie je rozhodnutá. Navyiac od roku 2003 sa v nej vôbec nekoná a od roku 2005 súd nekoná ani v otázke súdnych poplatkov. Jedná sa teda o opakované – viacnásobné porušenie práva garantovaného Ústavou SR a tiež Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/456/2000 porušené, prikázal okresnému súdu, aby v tejto veci ďalej konal a rozhodol bez zbytočných prietáhov a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to

tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2, čl. 152 ods. 4).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že konanie bez zbytočných priet'ahov nemožno presne časovo ohraničiť (II. ÚS 26/95) a že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle citovaného ustanovenia (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00). Pokiaľ ide o celkovú dĺžku súdneho konania, ústavný súd pripustil, že trvanie súdneho konania, napr. po dobu dvoch rokov, by samo osebe vzhľadom na povahu sporu nemuselo z hľadiska čl. 48 ods. 2 ústavy vyvolať problém tzv. zbytočných priet'ahov (I. ÚS 21/00).

Z obsahu s'ťažnosti, jej príloh a zo súdneho spisu vyplýva, že s'ťažovateľ podal 3. januára 2000 okresnému súdu návrh na začatie konania o náhrade škody v sume 800 000 Sk spolu s návrhom na oslobodenie od súdnych poplatkov a návrhom na vylúčenie sudcov pre zaujatosť. Konanie prebiehalo plynulo až do 30. marca 2005, keď s'ťažovateľ požiadal okresný súd o zaslanie uznesenia o zastavení konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za podanie dovolania Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Uvedenú žiadosť s'ťažovateľ adresoval okresnému súdu opäť 9. augusta 2005. Zo spisového materiálu ďalej vyplýva, že okresný súd v období od 30. marca 2005 až do 21. mája 2008 vykonal vo veci len nevyhnutné úkony, konkrétne zisťovanie pobytu a adresy s'ťažovateľa. Následne bolo 27. mája 2008 vydané uznesenie o zastavení konania.

Ústavný súd opakovane vyslovil, že v prípadoch s'ťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal s'ťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb.

o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov [platného do 31. marca 2005 (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“)] a od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda

podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd nepovažuje za vyčerpanie tejto možnosti podľa citovaných ustanovení žiadosť sťažovateľa o zaslanie uznesenia o zastavení konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za podanie dovolania najvyššiemu súdu z 30. marca 2005 a opätovne podanú 9. augusta 2005.

Vzhľadom na to, že podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nie je sťažnosť prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť je potrebné odmietnuť so zreteľom na nesplnenie tejto podmienky konania (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2008